

Het schilderen van zijden en katoenen wimpels, vaandels en vlaggen.

door Pieter Wokke.

Sinds eeuwen worden wimpels, vaandels en vlaggen geschilderd.

Dit werd in het verleden door de schilder gedaan. (en kan ook nu nog gedaan worden)

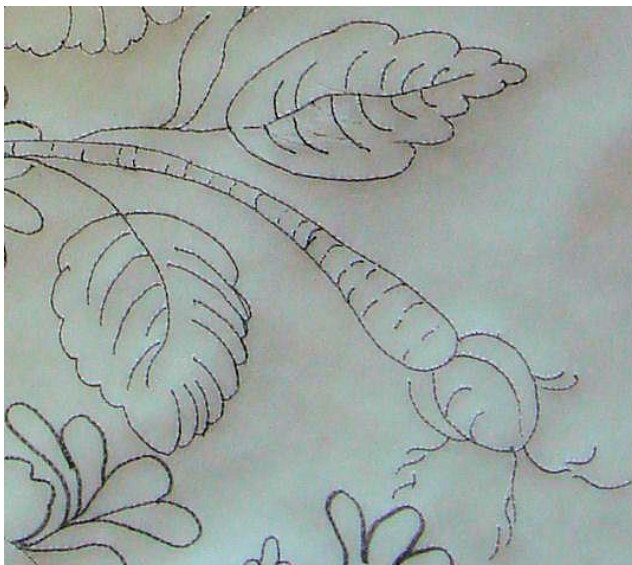

In het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen staat een pand afkomstig uit Amsterdam, Haarlemmer Houttuinen nr. 80, dat vanaf 1876 in gebruik was door J. Haanraads. Hij werkte als schilder van decorstukken, vlaggen, vaandels en heraldisch wapens.

Thans is er een expositie in gevestigd van de Stichting Schildersmuseum, waar de geschiedenis en diverse technieken van het schildersvak wordt weer gegeven.

Hoe wordt een wimpel, vaandel of vlag voorzien van een decor?

Om te beginnen wordt er een lijntekening (contouren) gemaakt op ware grootte 1:1. Dit kan het beste op transparant papier worden gezet, omdat dit dun en toch stevig is. Hierna wordt er met een priknaald gaatjes in de contouren geprikt. Vervolgens wordt aan de achterkant met fijn schuurpapier de doorgeprikte bramen weg geschuurd om het zo vlak op de ondergrond te krijgen.

Deze priktekening wordt in de schilderswereld paustekening genoemd; een plateelschilder noemt het een spons.

De ondergrond, zijde of katoen, moet aan beide kanten voorbereid worden daar anders de verf niet strak verwerkt kan worden maar uitvloeit. Dit werd in vorige eeuwen gedaan met een oplossing van vislijm in brandewijn. Deze oplossing mag niet te sterk zijn daar anders het doek te stijf wordt.

Tegenwoordig kun je een verdund kleurloos acryl bindmiddel gebruiken

De paustekening wordt op de ondergrond gelegd en met een neteldoeks buideltje waarin houtskoolpoeder zit worden de geprikte gaatjes door het doek gestoven. De tekening wordt verwijderd en zie daar: de houtskoolpuntjes geven de tekening weer op het doek.

Met een fijn letterzetpenseel bv. Nr. 2 met spitse punt penseelt men de contouren. Hiervoor gebruikte men vaak florentijnselak.

Daarna worden de andere kleuren aangebracht..

De verfsamenstelling is pigment gewreven in papaverolie, omdat de lijnolieachtige sterk vergelen. Deze verf moet schraal zijn dus verdunnen met terpentijn of terpentine.

De verf mag niet echt door harden, om dit te voorkomen werd 1/8 keukenstroop toegevoegd waardoor de verf wel veel langzamer droogt.

Vislijm is een stof verkregen uit de gedroogde [zwemblaazen](#) van [vissen](#).

Florentijnselak een bordeaux rode kleur dat erg veel op karmijn lijkt.

De afbeeldingen van de vlaggen zijn afkomstig uit het Zuiderzeemusum.